

Регіональна політика Європейського Союзу: до чого готуватися українським громадам та регіонам?

Павло Остапенко
м. Тернопіль, вересень 2024

Регіональна політика ЄС

Регіональна політика Європейського Союзу (ЄС), також називається **Політикою згуртованості**, метою якої є покращення економічного добробуту регіонів Європейського Союзу, а також зменшення регіональних диспропорцій

- Більше третини бюджету ЄС на період 2021-2027 рр. виділяється на регіональну політику ЄС, яка спрямована на усунення економічних, соціальних і територіальних диспропорцій в ЄС, реструктуризацію промислових районів, що занепадають, і диверсифікацію сільських районів.

European
Commission

1. Поняття територіальної єдності ЄС

Політика згуртованості спрямована на всі регіони та міста Європейського Союзу з метою підтримки:

- створення робочих місць
- конкурентоспроможності бізнесу
- економічного зростання
- сталого розвитку
- покращення якості життя громадян

Головна мета політики територіальної згуртованості – сприяти збалансованому розподілу економічних і соціальних ресурсів між європейськими регіонами з пріоритетом територіального виміру

2. Політика згуртованості – основа європейської солідарності

Основна частина фінансування політики згуртованості зосереджена на менш розвинутих європейських країнах і регіонах, щоб допомогти їм наздогнати та зменшити економічні, соціальні та територіальні відмінності, які все ще існують в ЄС

Територіальний вимір

Політика згуртованості використовує систему ЄС NUTS,

яка поділяє кожну країну на три рівні статистичних одиниць (регіони NUTS) відповідно до чисельності населення.

Level	Minimum	Maximum
NUTS level 1	3 000 000	7 000 000
NUTS level 2	800 000	3 000 000
NUTS level 3	150 000	800 000

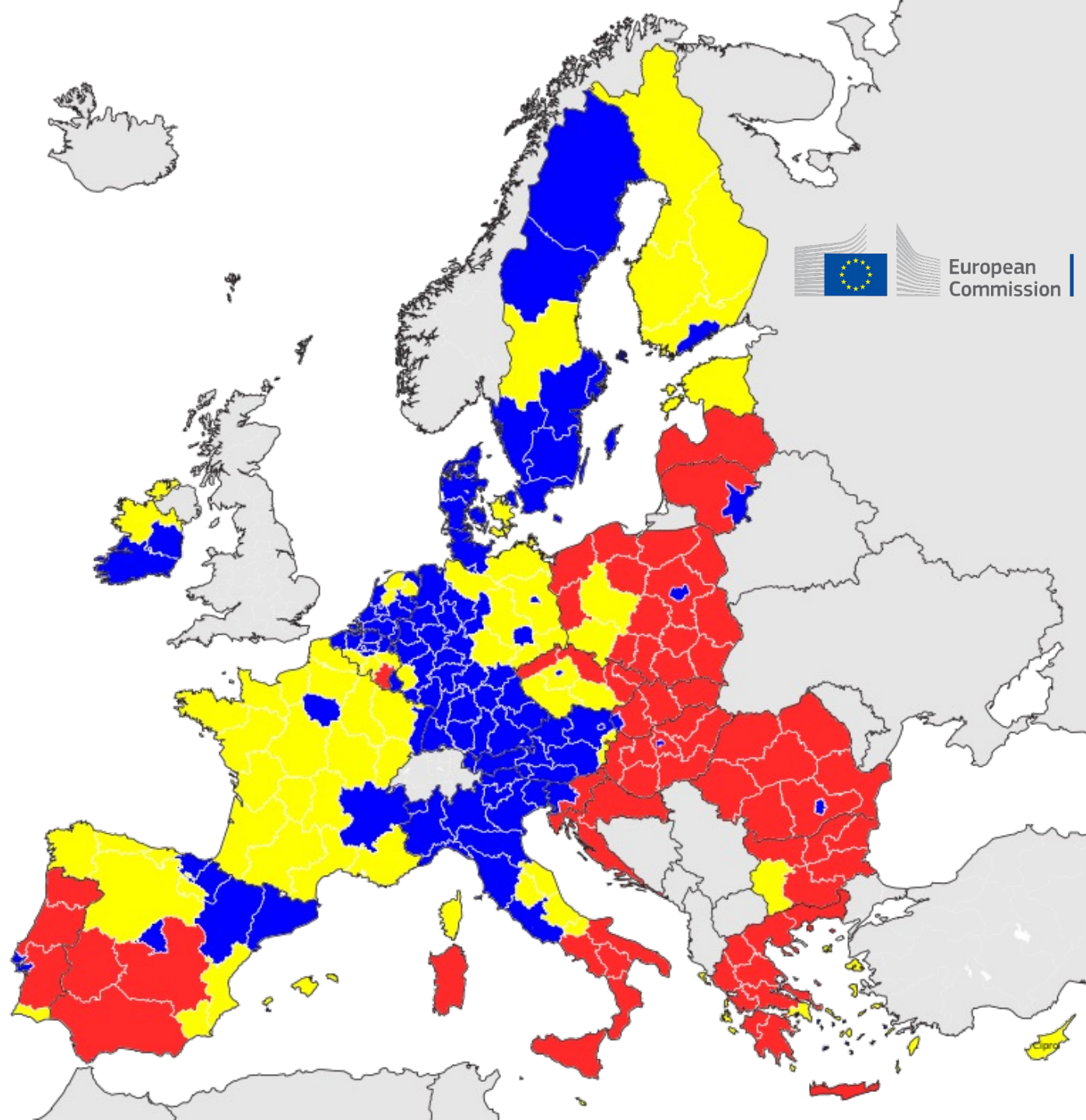
Підготовлено Товариством дослідників України, джерело:
https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/is-my-region-covered_en

Класифікація регіонів ЄС з 2021 по 2027 рік

Менш розвинені регіони — найбільше фінансування регіональної політики спрямовано на регіони, визначені як менш розвинені. Цей тип охоплює найбідніші регіони Європи, чий валовий внутрішній продукт (ВВП) на душу населення становить менше 75% від середнього по ЄС;

Перехідні регіони — це регіони, ВВП на душу населення яких становить від 75% до 90% від середнього по ЄС. Таким чином, вони отримують менше фінансування, ніж менш розвинені регіони, але більше фінансування, ніж більш розвинені регіони.

Більш розвинені регіони — решта регіонів ЄС, де ВВП на душу населення перевищує 90% від середнього по ЄС. Головною метою фінансування цих регіонів є створення робочих місць шляхом сприяння конкурентоспроможності та підвищення привабливості відповідних регіонів для бізнесу та інвесторів.

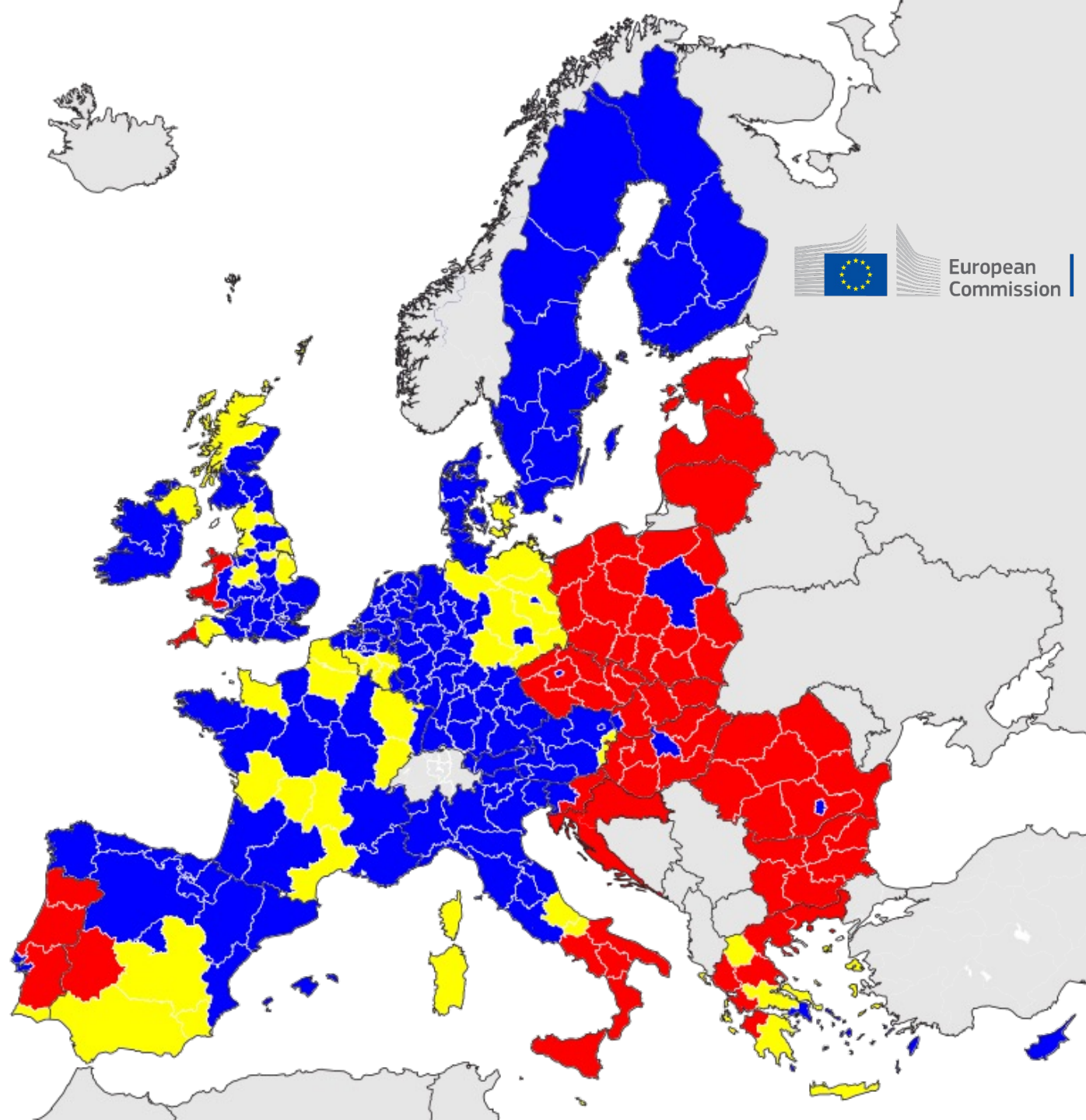

Класифікація регіонів ЄС з 2014 по 2020 рік

Менш розвинені регіони – ВВП на душу населення в регіоні менше 75% від середнього по ЄС;

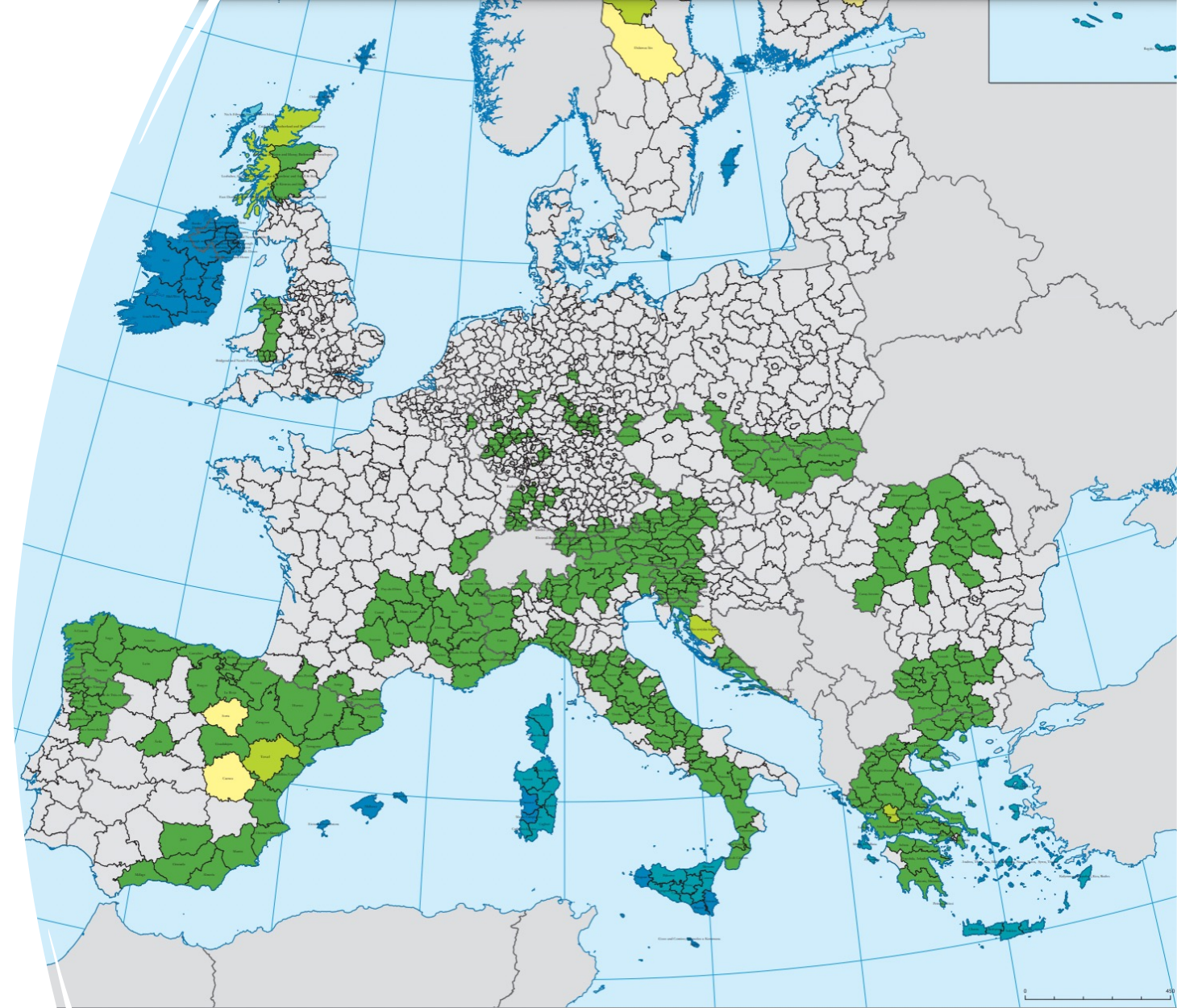
Перехідні регіони – ВВП на душу населення яких становить від 75% до 90% від середнього по ЄС

Більш розвинені регіони – ВВП на душу населення перевищує 90% від середнього по ЄС

Політика згуртованості надає територіям спеціальні інструменти догляду та інвестування для вирішення конкретних проблем:

- прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва (Interreg)
- міських районів
- віддалених, острівних, гірських або малонаселених територій
- найвіддаленіших регіонів

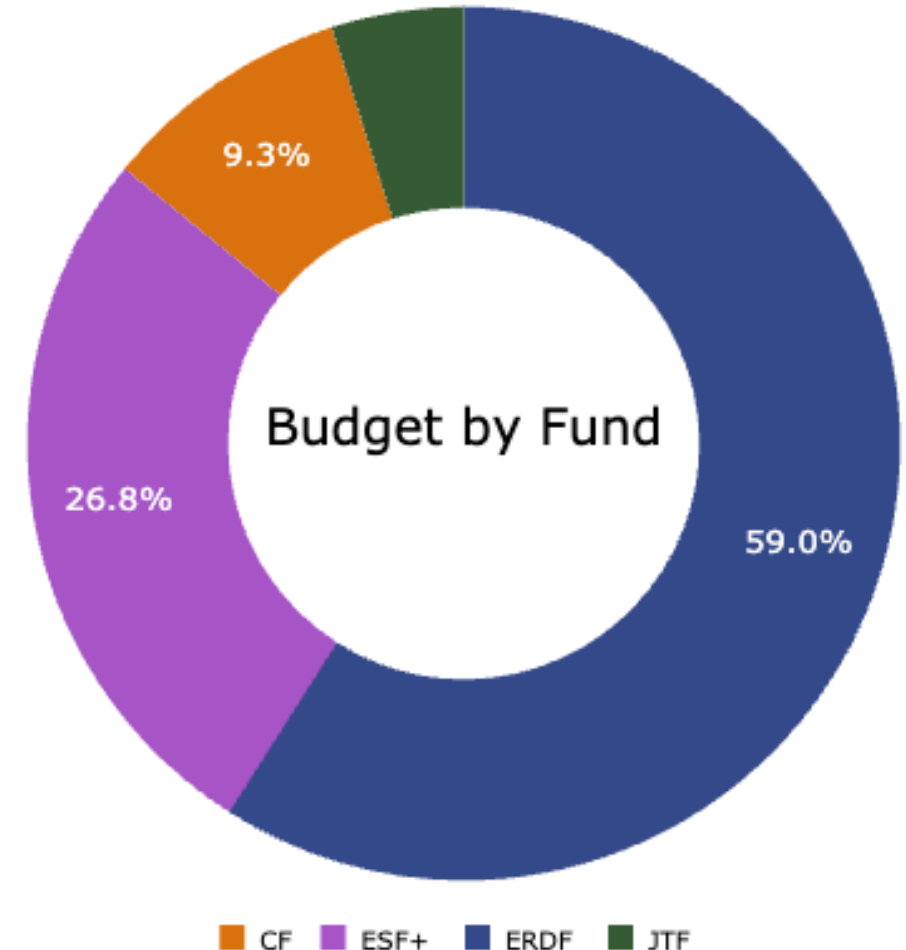
Mountain, island and sparsely populated regions

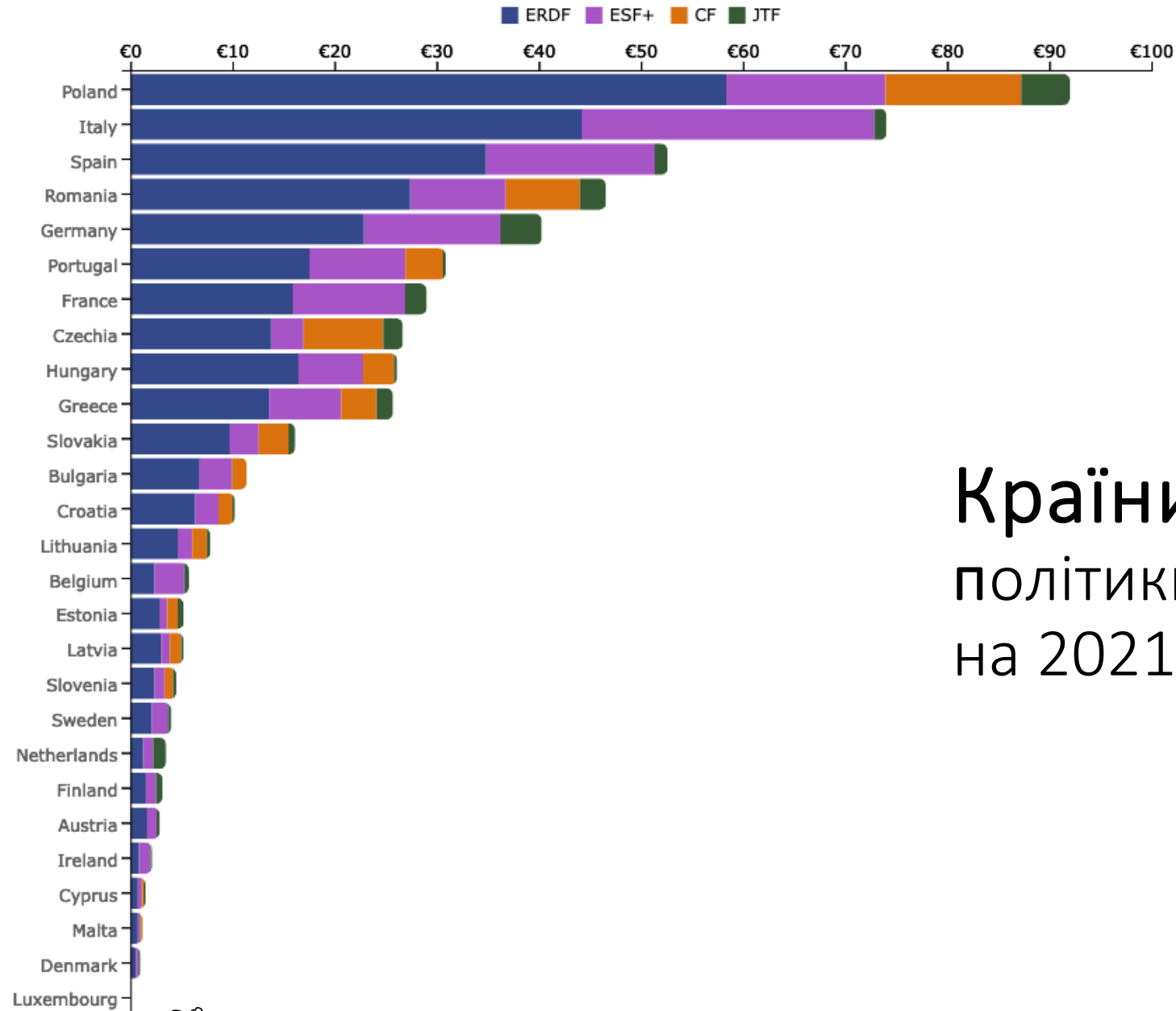

Як здійснюється фінансування?

Політика згуртованості виконується
через спеціальні фонди:

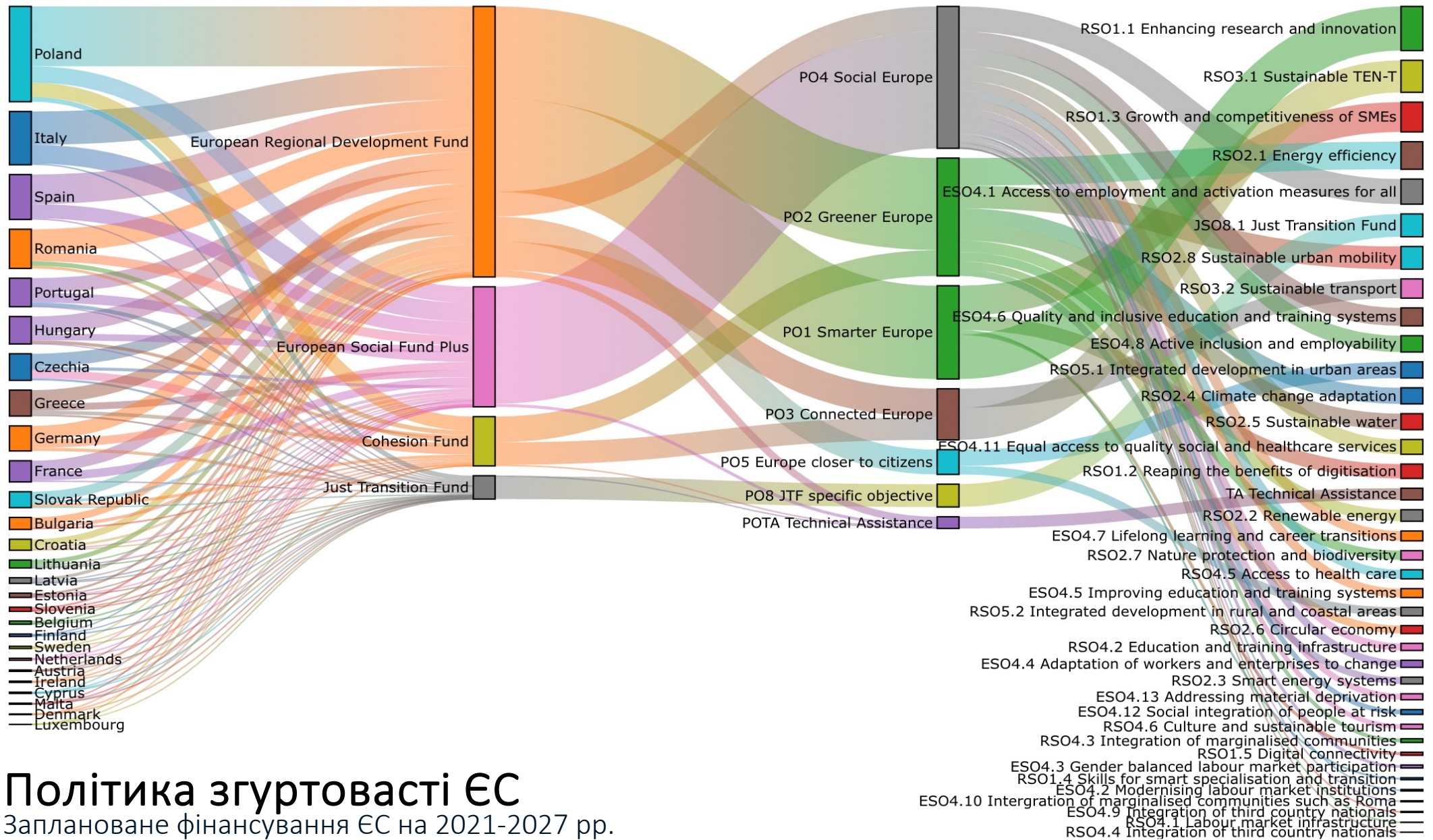
- Європейський фонд регіонального розвитку (**European Regional Development Fund (ERDF)**) для інвестицій у соціальний та економічний розвиток усіх регіонів і міст ЄС;
- Фонд згуртованості (**The Cohesion Fund (CF)**) для інвестицій у навколишнє середовище та транспорт у менш процвітаючих країнах ЄС.
- Європейський соціальний фонд плюс (**European Social Fund Plus (ESF+)**) для підтримки робочих місць і створення справедливого та соціально інклюзивного суспільства в країнах ЄС;
- Фонд справедливого переходу (**The Just Transition Fund (JTF)**) для підтримки регіонів, які найбільше постраждали від переходу до кліматичної нейтральності.

Країни-реципієнти політики згуртованості ЄС на 2021-2027 рр.

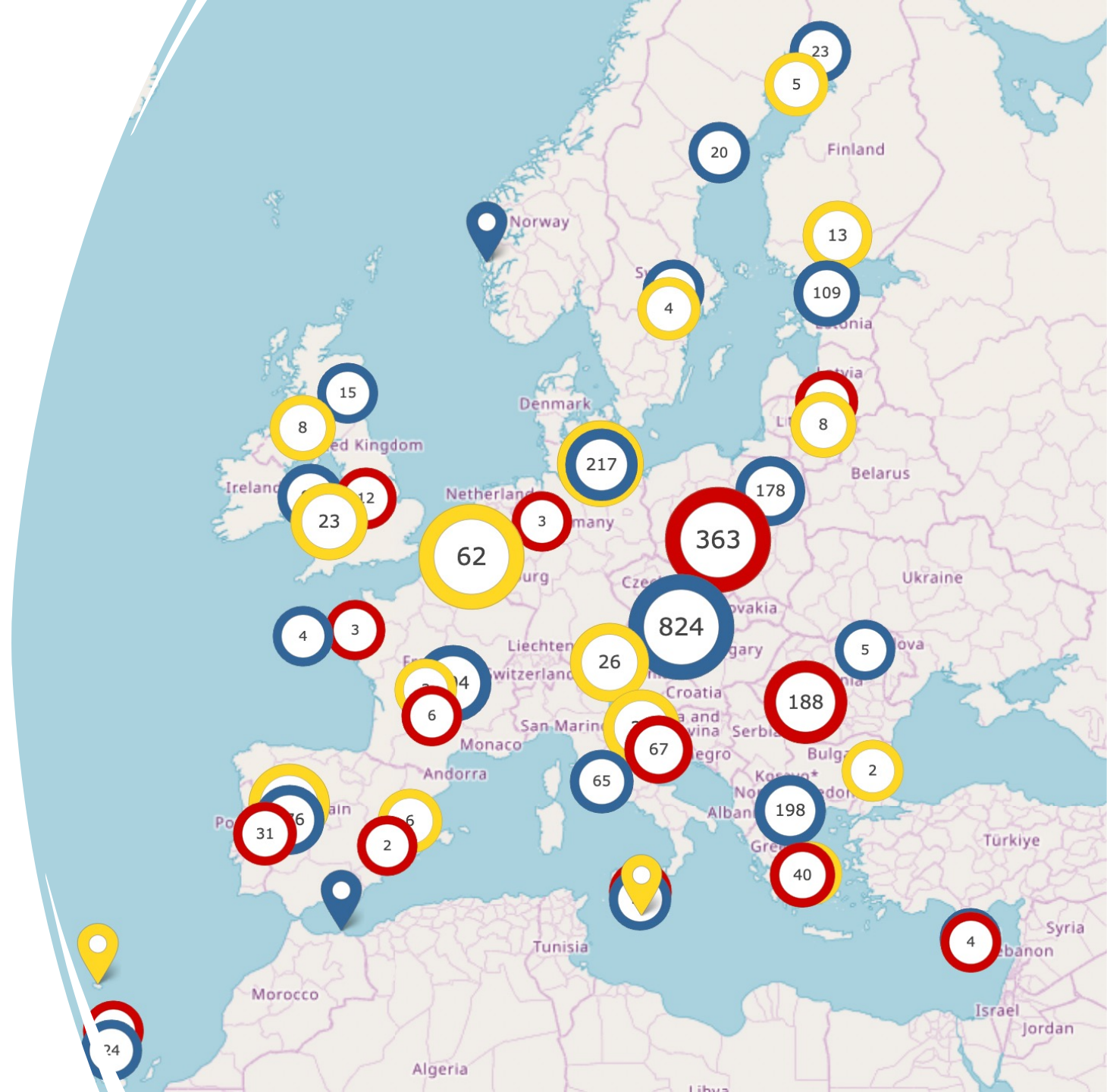
Політика згуртованості ЄС

Заплановане фінансування ЄС на 2021-2027 рр.
за детальними темами по країнах-членах

Підготовлено Товариством дослідників України, джерело:
https://cohesiondata.ec.europa.eu/cohesion_overview/21-27

Реалізовані проекти Політики згуртованості ЄС у 2014-2020 рр.

Програмування та впровадження

Рамки політики згуртованості встановлюються на 7 років.

Етапи реалізації політики згуртованості:

- 1) **Схвалення** Європейською Радою та Європейським Парламентом **бюджету** **Політики** та правил його використання (регламент про спільне положення встановлює нормативну базу, спільну для 8 фондів ЄС під спільним управлінням);
- 2) Розробка кожною країною-членом ЄС проекту **Угоди про партнерство**, в якому описується стратегія країни та пропонується перелік програм (на 7 років);
- 3) Комісія ЄС веде переговори з національними органами влади щодо остаточного змісту Угоди про партнерство, а також кожної програми. **Програми представляють пріоритети країни та/або регіонів** чи сфери співпраці. Працівники, роботодавці та організації громадянського суспільства можуть брати участь у програмуванні та управлінні програмами;
- 4) Програми впроваджуються країнами-членами та **їхніми регіонами**. Це означає **вибір, моніторинг та оцінку** сотень тисяч проектів. Цю роботу організовують органи управління в кожній країні та/або регіоні.
- 5) Комісія ЄС **виділяє кошти** на реалізацію проектів;
- 6) Комісія ЄС контролює кожну програму разом із відповідною країною.

Комісія ЄС та країни-члени несуть відповідальність за звітування та оцінювання протягом програмного періоду

Національні портали фондів ЄС

Home > Funding, Tenders > Find funding > Funding by management mode > National single portals

National single portals

The single entry points for EU funds managed by national and regional authorities.

Національні портали — це веб-сайти, створені державами-членами для інформування громадян про використання коштів Союзу в їхніх країнах протягом періоду фінансування 2021-2027 років.

- Портали національних веб-сайтів і веб-сайти програм пропонують актуальну інформацію про майбутні можливості фінансування, а саме, які регіони охоплені конкурсами фінансування, хто може подати заявку, суму фінансування, виділену на конкурс, цілі програми та політики ЄС, а також часовий графік.
- Ці веб-сайти також пропонують корисну інформацію для заявників і бенефіціарів, чиї проекти були відібрані для підтримки. Історії успіху, виділені проекти, рекомендації щодо подання заявок на конкурси фінансування, інформація про тренінги та інша корисна інформація представлена тут (національними мовами) і може слугувати натхненням для тих, хто бажає отримати бенефіціар проекту.

